

Tørr eteplass for sau - ute som inne

Forfatter

Knut Evensen, Nortura

Knut Erik Ree,

Lars Erik Skogen Sæterbø,

Finn Avdem, Nortura

Sammendrag

Tørr underlag for sauene er viktig av hensyn til generell trivsel og velferd, for å redusere smittepresset i flokken og særlig for å forebygge utbrudd av smittsomme klauvsjukdommer.

Publisert

2009

Referanse

Sau og Geit nr.4/2009

Utskriftsdato

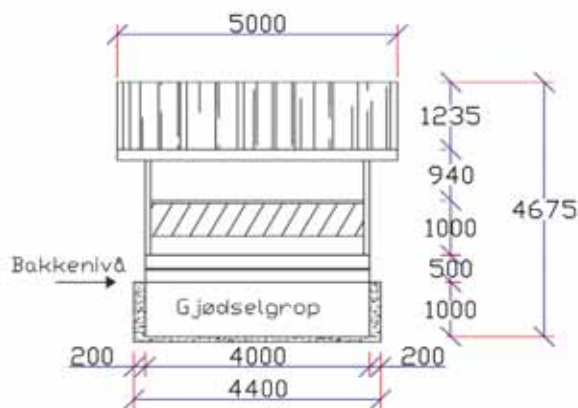
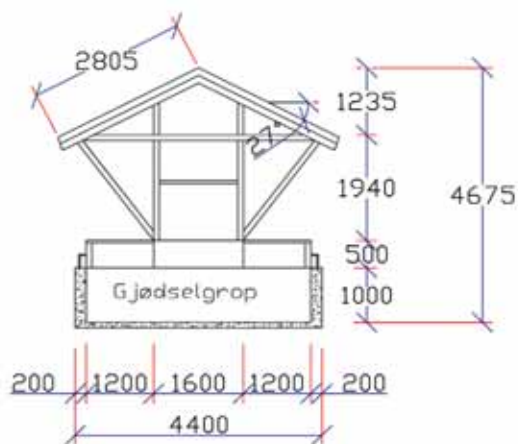
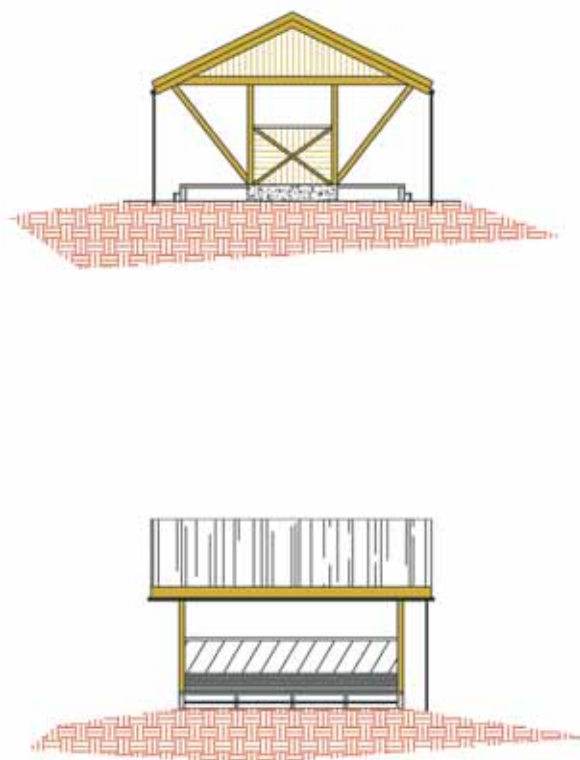
18.08.2019 www.fag.nsg.no

Tørr eteplass for sau - ute som inne

Tørr underlag for sauene er viktig av hensyn til generell trivsel og velferd, for å redusere smittepresset i flokken og særlig for å forebygge utbrudd av smittsomme klauvsjukdommer.

I flokker med alvorlig fotråte kan et fuktig miljø forverre symptomer og gi økt smittespredning internt i flokken. Fuktig underlag vil også øke risikoen for at også milde varianter av fotråte kan gi halthetsproblemer. Området hvor det lettest blir klinete og fuktig, er

rundt førhekken både ved utføring og i tallefjøs. Eteplassen bør derfor ha drenerende underlag. Her presenteres noen forslag til løsninger både ved utføring og i tallefjøs.

Figur 1: Forslag til overbygd utføringsplass med gjødselgrop. Innlegging av fôr på enden av kassen. Føringsplassen har tak som dekker både fôr og dyr. Som underlag for sauene er det tenkt strekkmetall eller andre former for drenerende gulv for å få en tørr og hygienisk eteplass, samtidig som man kan få positiv klauvslitasje. Med opphøyd eteplass og 1,2 m i lengde vil sauene stå roligere når de eter og de unngår å trække «utfor», noe som igjen reduserer førspillet. Gjødselgrop under for oppsamling av gjødsel.

Overbygd uteføringsplass

Dette er ment som en løsning der uteføring preger driften. Føring ute i rundballehekk e.l. er ikke tilfredsstillende når det ikke er lagt til rette for det. I denne modellen er det overbygd tak med rister inn mot førkasse for å sikre tørr og god eteplass, dvs. gode forhold for føttene. Modellen kan også benyttes inne i tallefjøs, men da vil tak og grop selvsagt være unødvendig.

Eteplassen er også oppbygd slik at gjødsel enten kan fjernes med traktor og egnet redskap eller som ren bløt-

gjødsel, når det velges løsning med gjødselgrop. Rister kan reises opp mot bingefronten, løftes vekk eller heises opp når gjødsla under ristene skal fjernes.

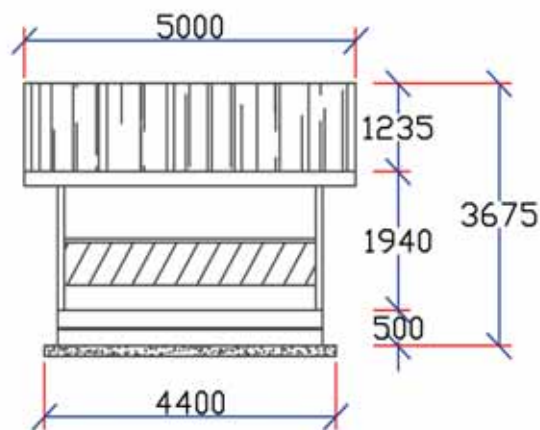
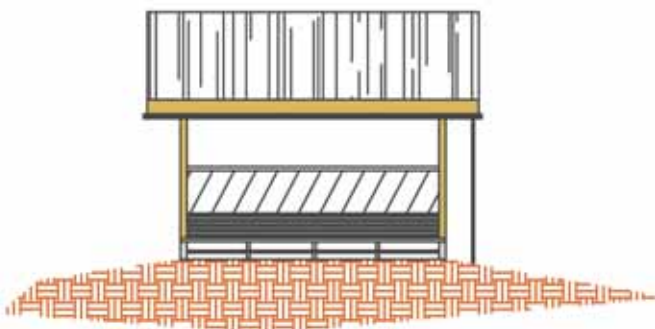
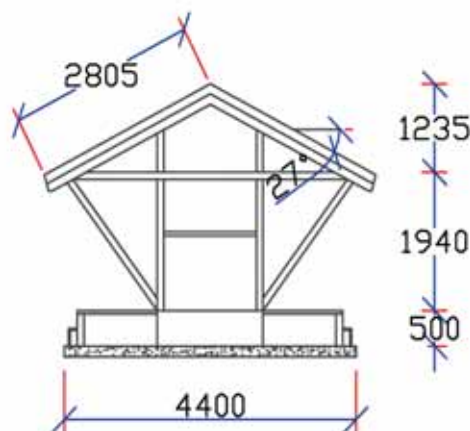
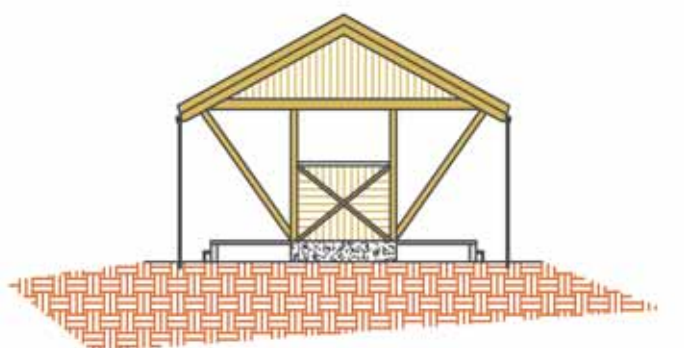
Føringsplassen bør enten ha underlag av opp-pukket gruslag (unngå spisse kanter), betong eller asfaltsåle. Denne må dekke føringsplassen samt noe av området rundt. Føringsplassen må renskes med jamne mellomrom slik at man unngår avrenning/forurensing. For å legge inn grovfôr, er det laga dør på enden av kassen på

begge sider. Rundballer kan med fordel kløyves ved innleggelse. Hekken har totalt 8 m eteåpning, dvs. eteplass for ca. 20 sauer samtidig, og kan betjene 40 sauer (2 sauer pr. eteplass).

Pris komplett med gjødselgrop (Figur 1) anslås til ca. 50.000 kroner, mens pris med betongsåle (Figur 2) anslås til ca. 40.000 kroner.

Tørr eteplass i tallefjøs

I et tallefjøs med førbrett som står fast, blir det ofte klinete der sauene står og eter fordi tallen blir så sammentrakka

Figur 2: Overbygd uteføringsplass med betongsåle. Tilsvarende som ved figur 1, men med gjødselplattning under for oppsamling av gjødsel.

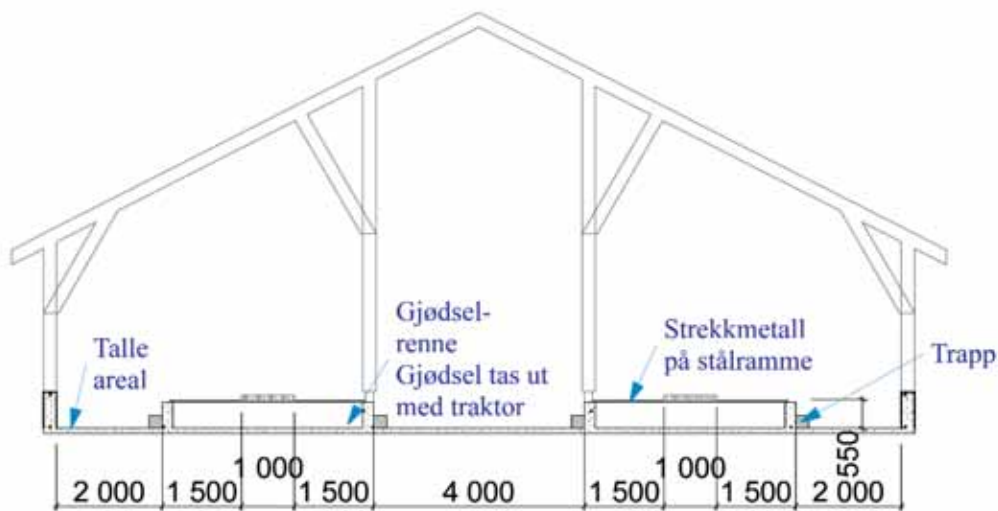
at det blir liten lufttilgang. Dermed blir det heller ikke noen aerob omsetning, varmgang og fordamping fra tallen. Her er forslag til hvordan en kan lage en tørr eteplass i et tallefjøs med fôrbrett (Figur 3).

I et fjøs til 300 sau vil kostnader til strekkmetall og oppstøpte betongvegger for eteplass og fôrbrett utgjøre ca. kr 900 per sau eller en økning i pris på ca. 12% i forhold til et tallefjøs med kun fôrbrett eller rundballekorger (ca. kr 7.000 per sau).

Det er også mulig å lage tørr eteplass i et tallefjøs med rundballehekker til en pris av ca. kr 11.500 (Figur 4).

Diameteren på selve golvet er 3,9 meter. Den kan bygges som vanlig strekkmetallgolv med 48 mm x 148 mm og c/c på 24 cm. Det går med 6 stk. strekkmetallplater (1.200 mm x 2.000 mm). Strekkmetall gir en god klauvslitasje som ellers er ganske liten på talle. Platene legges hele på og kappes i hjørnene for å få en sirkelformet plattning. Høyden på plattingen kan

varieres etter hvordan man ønsker å bruke den. Hvis den står på samme sted hele tiden vil det være ønskelig med en høyde slik at tallen ikke kommer over strekkmetallet (minimum 50 cm). Hvis plattingen skal flyttes og den hele tiden står oppå tallen, trenger man ikke å ta hensyn til veksten av tallen, og høyden kan endres til det halve slik at det ekstra trinnet fjernes og sauene går direkte opp på plattingen. Flytting av plattingen gjøres enklest med talje, det samme med påfylling av fôr. Flytting

Figur 3: Tørr eteplass i tallefjøs.

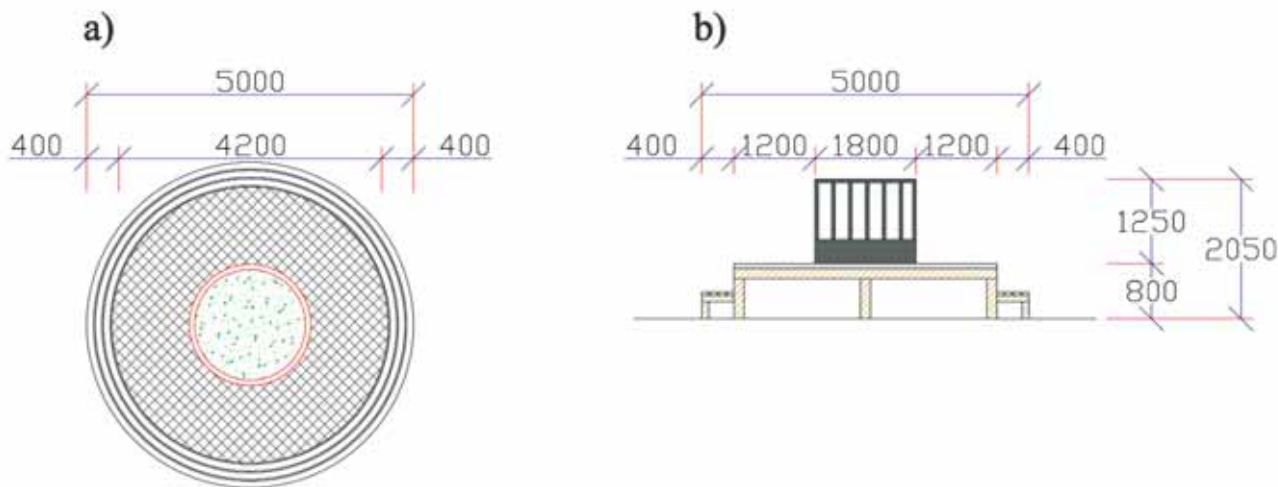
og påfylling med traktor blir litt verre siden diameteren blir over 2 meter og bruk av frontlaster blir vanskelig.

Trinnet opp til plattingen lages av tre med spaltes. Det er mulig å plassere

drikkepunkt på plattingen for å hindre vannsøl i tallen. Hver rundballehekk gir eteplasser for 25-30 sau (2 sau pr. eteplass).

Utarbeidet av Knut Evensen,
Knut Erik Ree,

Lars Erik Skogen Sæterbø
og Finn Avdem i Team sau, Nortura,
på oppdrag for prosjekt Friske føtter

Figur 4. Rundballehekk med drenerende golv, med a) plansnitt og b) snitt.

Sau på Data

Led-Sau – dataprogram for aktive saueholdere

- Full oversikt over buskappen din, hver søye har kartotek kort med hele livet på et sted.
- Enkel og sikker registrering.
- Slaktedata og indekser hentes fra Internett.
- Henter data fra vekter, PDA og lesestaver.
- Helse - Føring - KSL - prognoser - stamtavle.
- Vi hjelper deg i gang. **Pris kr 1.200,- + mva**

PDA, med og uten RFID-leser forenkler registreringen betydelig.

- Vi har 3 års erfaring med PDA til registrering av opplysninger.
- Kan brukes til registrering av vekter, paring, lamming, scanning, hendelser, behandling, sortering, oppslag m.m.
- Kan sende til Sauekontrollen.

Pris PDA og nødvendig program, fra kr 2.690,- + mva

LINDHOLT DATA

-20 år med data så folk forstår det!

For flere opplysninger ring: 62 34 50 05
– eller besøk vår nettside: lindholtdata.no